

כתב העת Jewish Educational Leadership

קול קורא להגשת הצעות למאמרים לגיליון אביב 2026
בנושא השפה והתרבות העברית

תחייתה של השפה העברית בסוף המאה ה־19 ובראשית המאה ה־20 הייתה תופעה ייחודית ומעוררת השראה. בתפוצות על ישראל באה תחייה זו לידי ביטוי במחנות דוברי עברית, בתנועות נוער ציוניות שטיפחו שימוש בעברית, ובבתי ספר יהודיים שבהם כלל המקצועות נלמדו בשפה העברית (שיטת עברית בעברית).

בחלקה השני של המאה ה־20 חלה ירידה ניכרת בהתעניינות בעברית בכל הזירות הללו – מגמה שנמשכה גם במהלך רוב הרבע הראשון של המאה ה־21. עם זאת, בשנים האחרונות ניכרת עלייה מחודשת בהתעניינות בשליחים ובשליחות (מורים בוגרים לעברית, מתנדבות בנות שירות ומתנדבים צעירים ש"שינים), וכן גוברת המעורבות בישראל בקרב בוגרי בתי הספר היהודיים בתפוצות – בין אם באמצעות עלייה, התנדבות לשירות לאומי בישראל, או גיוס לצה"ל – מה שמעניק לעברית רלוונטיות מחודשת בקהילות מסוימות.

הטראומה של 7 באוקטובר, התגובות להתגברות האנטישמיות בעולם, וזהותה המתפתחת של תפוצת יוצאי ישראל – המונה למעלה ממיליון ישראלים ובני משפחותיהם – תורמים כולם למה שנראה כגל מתעצם של רצון להתחבר לשפה ולתרבות העברית בקרב שכבות רחבות יותר בקהילה היהודית העולמית.

גיליון זה של כתב העת יתמקד באתגרים החינוכיים ובאפשרויות החדשות העולות מתוך מגמות אלו. הוא יבחן סוגיות כגון (אך לא רק):

1. באילו דרכים ראוי, וניתן, שבתי הספר היהודיים יתאימו את תוכניות העברית שלהם בכוונה לשלב היבטים רחבים של תרבות עברית – ובכללם שפה, מוזיקה, לוח השנה ועוד?
2. אילו רעיונות מעשיים מסייעים לבתי ספר ליצור מרחב חי ותוסס של שפה ותרבות עברית?
3. באיזו מידה יש לגשת לעברית כשפה מדוברת, כמפתח ללימוד מקורות יהודיים, או ככלי לביטוי תרבות עברית וזהות לאומית?
4. מהו המקום המתאים ביותר לתוכניות העברית במבנה הארגוני של בית הספר – בלימודי היהדות, במחלקה ללימודי שפות, בלימודים כלליים, במסגרת החינוך הלא־פורמלי והחינוך הישראלי או במחלקה אחרת? מהם היתרונות והחסרונות של שילוב העברית עם לימודי היהדות, ואילו אסטרטגיות עשויות להעצים את הסינרגיה בין התחומים?
5. כיצד ממצים מוסדות החינוך את נוכחות השליחים באופן מיטבי, ואילו אתגרים נלווים לשילובם בחיי בית הספר?
6. בראשית המאה ה־20 פרחו התרבות היידישאית כאמצעי לשימור רוח "העולם הישן" בארצות חדשות – באמצעות השפה המדוברת, ההומור, הספרות, הפולקלור, התיאטרון והאירועים התרבותיים. מאמץ זה שימר דור שלם, אך ברובו דעך עם השנים. אילו לקחים של הצלחה וכישלון ניתן להפיק מן התנועה היידישאית לצורך תחייה מחודשת של השפה והתרבות העברית?
7. כיצד מתפתחים בתי הספר היהודיים כדי לענות על צרכי קהילותיהם בתחום השפה והתרבות העברית בעקבות אירועי 7 באוקטובר?

8. כיצד מתאימים בתי הספר את תוכניותיהם כדי לשלב משפחות של יוצאי מדינת ישראל ובני קהילתם?

9. מה יכולים ללמוד זה מזה בתי ספר יומיים, בתי ספר משלימים ומחנות קיץ בכל הנוגע לחינוך לשפה ולתרבות העברית?

הצעות למאמרים צריכות להיות באורך של **150 - 250 מילים**, ולתאר בקצרה את נושא המאמר המוצע ואת הנקודות המרכזיות שיוצגו בו.

יש לשלוח הצעות או שאלות [לעורך הראשי](#) עד לתאריך **12 בדצמבר 2025**.

לגיליון זה יתקבלו הצעות ומאמרים **בעברית ובאנגלית** כאחד.

אורך המאמרים המלאים יהיה **1,000 – 2,000 מילים**, ללא הערות שוליים או מראי מקום אקדמיים.